

BPK.501.6.2015.AW

**Pan
Mariusz Błaszczak
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

Badane w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich sprawy ujawniły problem dotyczący funkcjonowania oraz działań grup poszukiwawczo ratowniczych w zakresie m.in. respektowania przez Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy (dalej KSRG) międzynarodowego certyfikatu IRO, organizowania bezpłatnych szkoleń i egzaminów specjalistycznych umożliwiających certyfikowanie grup Ochotniczych Straży Pożarnych i ochotników niezrzeszonych; wspólnych szkoleń i ćwiczeń Policji, grup poszukiwawczo ratowniczych i Straży Pożarnej (PSP i OSP) w zakresie organizacji i prowadzenia poszukiwań na otwartym terenie oraz włączenia jednostek samorządu terytorialnego w działania poszukiwawcze na otwartym terenie.

1. Jednolite zasady certyfikacji psów ratowniczych.

Działania grup poszukiwawczo ratowniczych w zakresie lokalizacji osób zaginionych mogą być realizowane przez specjalistyczne zespoły poszukiwawcze z psami ratowniczymi z Ochotniczych Straży Pożarnych (dalej OSP), grup cywilnych lub inne podmioty ratownicze współdziałające z Krajowym Systemem Ratowniczo Gaśniczym (np. Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe dalej WOPR, czy Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, dalej GOPR), których zakres współdziałania określa właściwy terytorialnie plan ratowniczy. Do działań poszukiwawczych z psami ratowniczymi mogą być dysponowane tylko zespoły posiadające ważną specjalność, poświadczoną właściwym dokumentem wydanym zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Egzaminy psów ratowniczych są podstawowym elementem kwalifikującym psy pod względem ich predyspozycji do pracy w każdej ze specjalności (lawinowej, terenowej, gruzowej, wodnej, tropiącej, czy zwłokowej). Zdany egzamin jest dowodem owocnego

szkolenia psa ratowniczego w danej specjalności i jest podstawą do włączenia psa do pracy w poszczególnych organizacjach ratowniczych: cywilnych i mundurowych.

O dopuszczeniu do udziału w akcjach ratowniczych decydują poszczególne organizacje ratownicze według swoich własnych kryteriów. Regulaminy egzaminów dla psów ratowniczych zostały opracowane przez Komisję FCI (Międzynarodowa Federacja Kynologiczna - Federation Cynologique Internationale) do psów ratowniczych i IRO (Międzynarodowa Organizacja Psów Ratowniczych - Internationale Rettungshunde Organisation). PSP i OSP, czyli organizacje, które w Polsce skupiają największą ilość psów ratowniczych są oceniane według własnego regulaminu i posiadają swoje egzaminy, które w szczegółach różnią się od IRO i FCI. Zasady certyfikacji psów określa Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie zwierząt wykorzystywanych w akcjach ratowniczych (Dz. U. z dnia 21 grudnia 2012 r.). Pies ratowniczy PSP uprawniony do działań to pies z aktualną licencją terenową/gruzowiskową I klasy Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej. Odmienne zasady certyfikacji psów ratowniczych przyjęte zostały przez pozostałe grupy poszukiwawczo ratownicze o charakterze cywilnym, jak np. STORAT- Stowarzyszenie Cywilnych Zespołów Ratowniczych z Psami. Z kolei GOPR Grupa Podhalańska stosuje poszerzony regulamin IRO.

Jak z powyższego wynika, system certyfikacji zespołów ratowniczych (przewodnik + pies) jest różny w różnych organizacjach. Ze względu na zasadę jednolitego i spójnego dowodzenia podczas akcji poszukiwawczych wskazane byłoby ujednoczenie zasad dopuszczania psów ratowniczych do poszczególnych stopni egzaminów. Oznaczać to może zarówno respektowanie międzynarodowych certyfikatów, jak i opracowanie wspólnych zasad certyfikacji dla wszystkich grup poszukiwawczo ratowniczych.

2. Jednolite zasady rejestracji grup poszukiwawczo ratowniczych.

Nowoczesne ratownictwo, realizowane przez społeczne organizacje ratownicze wymaga zaangażowania wysoko wykwalifikowanych kadr ratowniczych i specjalistycznego sprzętu. Bez tych dwóch czynników nie jest możliwe sprawne niesienie pomocy osobom znajdującym się w stanie zagrożenia. Rozwój umiejętności ratowniczych w ochotniczych organizacjach ratowniczych powinien opierać się na ścisłej współpracy tych organizacji ze służbami państwowymi, ustawowo powołanymi do niesienia pomocy. Realizacja wspólnych ćwiczeń, szkoleń, konferencji itp. prowadzi do lepszego poznania technik ratowniczych wykorzystywanych w poszczególnych jednostkach ratowniczych, jak również wpłynie na ich standaryzację. Podkreślenie w trakcie procesu szkoleniowego celów ratownictwa, czyli ratowania dobra najwyższego, jakim jest życie ludzkie, oznacza również określenie bardzo wysokich wymogów etycznych, które ratownicy winni spełniać.

Biorąc pod uwagę powyższe, rozważenia wymaga koncepcja uznania, aby podmiotem odpowiedzialnym za opracowanie zasad jednolitej certyfikacji (w tym uznawania egzaminów międzynarodowych) był jeden podmiot np. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, a podmiotem, który by w praktyce przeprowadzał egzaminy zarówno dla organizacji mundurowych, jak i cywilnych byłaby Państwowa Straż Pożarna. Koncepcja ta jednoznacznie wynika również z tego, iż to właśnie MSWiA (w celu usunięcia dotychczas funkcjonujących niejasności), powinno odpowiadać za prowadzenie spisu wszystkich grup poszukiwawczo ratowniczych. Grupy poszukiwawczo ratownicze obecnie nie informują Ministra Spraw Wewnętrznych o podjęciu współpracy z KSRG, stąd MSWiA nie ma pełnej wiedzy, które podmioty podpisały porozumienia. Wskazane zatem byłoby, aby MSWiA podjął działania zmierzające do ustalenia stopnia realizacji tych umów, w szczególności poprzez zintensyfikowanie współpracy, w zakresie swoich kompetencji, z podmiotami, które podpisały ww. porozumienia.

Reasumując, wskazanie jednego podmiotu, który określałby uprawnienia dla zespołów ratowniczych, jak i prowadził aktualizowany spis grup poszukiwawczo ratowniczych wraz z zespołami ratowniczymi niewątpliwie przyczyniłoby się do uporządkowania obecnego stanu oraz eliminacji powstających na tym tle nieporozumień pomiędzy samymi grupami poszukiwawczo ratowniczymi, jak i Policją oraz PSP.

3. Jednolite zasady finansowania i współpracy grup poszukiwawczo ratowniczych.

Jednym z najważniejszych czynników mających wpływ na szybkie odnalezienie osoby zaginionej i w efekcie uratowanie jej życia jest zgłoszenie zaginięcia oraz dysponowanie ratownikami, co zwiększa szanse na przeżycie osoby zaginionej. Z tego też powodu rozwój działalności poszukiwawczo-ratowniczej następować powinien w takim kierunku, aby zdolność do realizacji działań ratowniczych na poziomie podstawowym, stała się powszechna, jak najszybsza i najbardziej skuteczna dla wszystkich podmiotów KSRG. System poszukiwania osób zaginionych powinien się opierać na kilku sposobach finansowania: centralnego (np. poprzez MSWiA), oraz pozyskiwania funduszy z programów operacyjnych lub grantów. Niepodważalną rolę w pomocy (niekoniecznie bezpośrednio finansowej) powinny również pełnić samorządy terytorialne, wspierające grupy np. w akcjach lub ćwiczeniach. Ze względów strategicznych jednostki samorządowe powinny być bezpośrednio zainteresowane w powstawaniu i sprawnym współdziałaniu grup poszukiwawczo ratowniczych wraz z Policją. Podyktowane to jest również realizacją podstawowych zadań własnych, jakie samorządy wykonują w postaci utrzymania porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli (art. 7.1.14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz.U.2015.1515 j.t. z późn.zm.). Dotyczy to przede wszystkim włączenia powiatowych centrów zarządzania kryzysowego w działania poszukiwawcze na

otwartym terenie. Z tego powodu nieodzowne byłoby zmodyfikowanie istniejących algorytmów w kontekście wpisania jednostki samorządowej terytorialnego (przynajmniej informacyjnie) w system zarządzania poszukiwania osoby zaginionej.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art.16 ust.1 i 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn.: Dz.U.2014.1648 z późn. zm.) zwracam się do Pana Ministra o przedstawienie stanowiska w powyższym zakresie oraz rozważenie potrzeby podjęcia działań legislacyjnych, których następstwo będzie stanowić nowelizacja obowiązujących przepisów w taki sposób, aby zapewnić sprawne działania ratownicze służb odpowiedzialnych za utrzymanie porządku i bezpieczeństwa w zakresie poszukiwania osób zaginionych.

Podpis na oryginale